

บทที่ ๔

การจัดรูปสหกรณ์นิคมสหทราย

การจัดรูปสหกรณ์นิคมสหทราย ผู้ศึกษาจะถือเอารายละเอียดซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นิคมสหทรายเป็นหลัก ซึ่งก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไปต้องขอกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการตั้งสหกรณ์นิคมสหทรายแห่งนี้เสียก่อนเพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจการจัดรูปสหกรณ์นิคมต่อไป

วัตถุประสงค์

สหกรณ์มีวัตถุประสงค์ในการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินทำกิน หรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมให้มีฐานะมั่นคงในข้อต่อไปนี้^๑

๑. เข้าครอบครองและจัดสรรที่ดินของ นิคมสหกรณ์หรือที่ดินที่ได้รับมอบหมายเพื่อแบ่งปันให้สมาชิกถือครองประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยเป็นของตนเอง และสร้างสรรหมู่บ้าน การคมนาคม สิ่งสาธารณะต่าง ๆ เพื่อความสะดวกและเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดเลือกและอพยพบุคคลเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดสรร และทำการส่งเสริมอาชีพของสมาชิกให้เป็นผลดีขึ้นทั้งในทางวิธีการ ปริมาณ การผลิตและคุณภาพ

---

^๑ ขบังคับสหกรณ์นิคมสหทราย จำกัด, หน้า ๑.

๓. คำเนินการ เกี่ยวกับการบำรุงปรับปรุงที่ดินของสมาชิก การรักษาและใช้ที่ดิน การเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด และการลงทุนประกอบอาชีพ

๔. จัดให้สมาชิกกู้ยืมเงินไป เพื่อประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายในทางที่จำเป็นและเป็น ประโยชน์

๕. จัดให้มีเครื่องมือทุ่นแรงหรือเครื่องอุปกรณ์การผลิตและการแปรรูปตลอดจน สถานที่เก็บผลิตผล และพาหนะขนส่งไว้ เพื่อให้บริการตามความจำเป็น

๖. จัดซื้อหาเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการ เกษตรและ สิ่งของอย่างอื่นที่บรรดา สมาชิกต้องการ รวมทั้ง เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่าย

๗. ทำการซื้อหรือช่วยขายหรือทำการ แปรรูปผลิตผลของสมาชิกและให้ความสะดวก แก่สมาชิกในการ ผลิตพืชผลที่ตลาดต้องการ

๘. ส่งเสริมการ ประหยัดทรัพย์ การช่วยตัวเอง การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและ กันในหมู่สมาชิก รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในทางวิชาการ เกษตรแผนใหม่โดยการทดลอง ค้นคว้า แนะนำ ส่งเสริม และปฏิบัติเป็นแบบอย่าง เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่การประกอบ อาชีพของสมาชิก

๙. ให้การ สงเคราะห์โดยตรงหรือดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกและ ครอบครัวเกี่ยวกับความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การประสมภัยพิบัติต่าง ๆ ความสะดวก สบายในการอยู่อาศัย สุขภาพ อนามัย และความเป็นอยู่ในสังคม

๑๐. ทำการต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ทั้งนี้รวมทั้งการถือ กรรมสิทธิ์ครอบครอง ก่อสร้าง ซื้อขาย แลกเปลี่ยน โอนหรือรับโอนเช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือให้เช่าซื้อ จำนอง หรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ซึ่งสังหาริมทรัพย์และ อสังหาริมทรัพย์ เพื่อประโยชน์แก่กิจการ ของสหกรณ์แต่ตามความมุ่งหมายข้างต้น

๑๑. ร่วมมือกับสหกรณ์อื่นเพื่อดำเนินงานตามความมุ่งหมายข้างต้น

การจัดรูปสหกรณ์นิคม

การ ศึกษาการ จัดรูปสหกรณ์นิคมมีกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในโครงสร้างของการ จัดรูปสหกรณ์นิคม ๕ กลุ่ม คือ

๑. สมาชิกสหกรณ์นิคม
๒. ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มและ เลขานุการกลุ่ม
๓. คณะกรรมการดำเนินการ
๔. พนักงานส่งเสริมสหกรณ์
๕. เจ้าหน้าที่สหกรณ์นิคม

๑. สมาชิกสหกรณ์นิคม คือ

- (๑) ผู้เข้าชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์
- (๒) ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ^๑

(๑) ผู้เข้าชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ ได้แก่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ที่ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ และผู้ที่มีชื่อในบัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น ให้ถือว่าเป็นสมาชิกสหกรณ์นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์

(๒) ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ คือผู้ที่ขอเข้าเป็นสมาชิกโดยเสนอใบสมัครตามแบบที่กำหนดไว้ถึงคณะกรรมการดำเนินการ โดยผ่านประธานกลุ่มเพื่อเสนอต่อที่ประชุมกลุ่ม เมื่อที่ประชุมกลุ่มได้พิจารณาอนุมัติแล้วมีมติรับรอง โดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนผู้ที่เข้าประชุม จึงส่งใบสมัครให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะรับเข้าเป็นสมาชิกสังกัดในกลุ่มซึ่งรับรอง

สิทธิในฐานะสมาชิกและการปฏิบัติตามข้อบังคับ

ผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกกับทั้งชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และได้ชำระค่าหุ้นในฐานะสมาชิกตามส่วนแห่งที่ดินแล้วจึงถือว่าผู้นั้นได้สิทธิในฐานะสมาชิก

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

สมาชิกแต่ละคนย่อมมีข้อผูกพันอยู่กับสมาชิกทั้งหมดตามความในข้อบังคับของสหกรณ์ และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนตามข้อบังคับทุกประการ คือ

๑. อพยพเข้าตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับแบ่งให้ครอบครองหรือในที่ที่สหกรณ์กำหนด ทั้งนี้เว้นแต่จะมีความจำเป็น และได้รับการผ่อนผันซึ่งระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

๒. ทำการก่อสร้างบุกเบิกและบำรุงปรับปรุงที่ดินซึ่งตนครอบครองให้เป็นที่ใช้ทำประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือตามมติของกลุ่มและที่ประชุมใหญ่

๓. สละแรงงานของตนเองและครอบครัว เพื่อกระทำการอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หรือกิจการอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์ ตามที่กลุ่มหรือคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร เช่นการถือแรงต่าง ๆ การชุกบ่อ ถมดิน การทำถนนการสร้างทำแกกันน้ำ หรือลำธารระบายน้ำ ตลอดจนศาลาเรือนโรงและสิ่งสาธารณต่าง ๆ เป็นต้น

๔. ชำระค่าภาษีอากรต่าง ๆ ซึ่งเก็บจากที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของตน

๕. ชำระค่าบำรุงสหกรณ์ ค่าช่วยทุนรัฐบาล และค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการต่าง ๆ ที่สหกรณ์หรือรัฐบาลได้กำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์แก่กิจการของสหกรณ์หรือของสหกรณ์นิคม^๑

๒. ประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม

ประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่มให้ที่ประชุมกลุ่ม (กลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก) เลือกตั้งสมาชิกเป็นประธานกลุ่มคนหนึ่ง และเลขานุการกลุ่มคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นประจำทุก ๓ ปี ถ้าเมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่มีการเลือกตั้งประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มขึ้นใหม่ก็ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มคนเดิมอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มขึ้นใหม่ ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

ผู้ออกไปนั้นอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำอีกได้^๑

ประธานกลุ่มมีหน้าที่เป็นประธานและ ฎแลกิจการทั่วไปของที่ประชุมกลุ่ม เป็นสื่อ
ติดต่อระหว่างสหกรณ์และกลุ่มสมาชิกและปฏิบัติกิจการอื่น ๆ ตามที่สหกรณ์มอบให้

เลขานุการกลุ่ม มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกลุ่มและ ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกลุ่ม
ในเมื่อประธานกลุ่มไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

๓. คณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกผู้แทนของแต่ละ
กลุ่มเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์เป็นประจำทุก ๓ ปี สำหรับบริหารงานมี
จำนวนไม่เกินจำนวนกลุ่มสมาชิก แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้คณะกรรมการดำเนินการ
เลือกในระหว่างกันเอาขึ้นเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง รองประธานกรรมการคนหนึ่ง
เลขานุการคนหนึ่ง และ เทรญญิกอีกคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการแล้วเสนอให้ที่ประชุม
ใหญ่ในคราวเดียวกันทราบ^๒

ให้คณะกรรมการดำเนินการอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี เมื่อครบกำหนด ๓ ปี
แล้วถ้ายังไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิมอยู่
ในตำแหน่งไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อ
ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับของสหกรณ์ และมติแห่งที่ประชุมใหญ่ตลอดจนในทางอัน

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

สมควร เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่สหกรณ์ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

๑. พิจารณาและดำเนินการในเรื่องรับสมาชิก หรือสมาชิกออกจากสหกรณ์ ตลอดจนให้สมาชิกชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้ถือหุ้นและชำระหุ้น
๒. พิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอที่ประชุมใหญ่อนุมัติ
๓. พิจารณาจัดการรับฝากและกู้ยืมเงิน
๔. พิจารณาเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์
๕. วางข้อกำหนดและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับที่ดินและค่าเช่า การเช่าซื้อหรือผ่อนส่ง และการให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และอื่น ๆ ที่สมาชิกจะต้องชำระ
๖. แต่งตั้งและถอดถอนคณะกรรมการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่อง
๗. ตรวจสอบและจัดให้มีการแนะนำเผยแพร่ให้สมาชิกปฏิบัติทาง เกษตรที่ดินอย่างทันสมัย
๘. พิจารณาจัดซื้อหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย และช่วยขายผลผลิตของสมาชิก
๙. พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ ขออนุมัติวงเงิน ค่าบำรุง ค่าเช่า ค่าบริการ และอื่น ๆ ตามระเบียบข้อบังคับหรือผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้แก่สมาชิก และพิจารณาขยายกำหนดระยะเวลาการชำระค่าหุ้นแก่สมาชิกตามที่เห็นสมควร

สมควร

๑๐. คำเนินการในเรื่องนี้ เรียกว่าประชุมใหญ่^๑

๔. พนักงานส่งเสริมสหกรณ์

พนักงานส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึงพนักงานสหกรณ์ใด หัวหน้าหน่วยหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย^๒

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

อำนาจหน้าที่ของพนักงานส่งเสริมสหกรณ์

พนักงานส่งเสริมฯ มีอำนาจตรวจตราส่งเสริมและให้ความเห็นแนะนำเกี่ยวกับกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยดี ตลอดจนเรียกและเข้าร่วมประชุมใหญ่ หรือประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือประชุมกลุ่มด้วย

๕. เจาหน้าที่สหกรณ์นิคม

เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หมายความว่ารวมถึงผู้จัดการและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งสหกรณ์จ้างและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ประจำ^๑

หน้าที่ของผู้จัดการ

ผู้จัดการ มีหน้าที่จัดการทั่วไปเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ เช่น การตรวจสอบการรับสมัครของสมาชิก ควบคุมเรื่องการกู้เงิน รับฝากเงินจากสมาชิก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อื่น ๆ เป็นธุระในการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ เกษตรหรือการประกอบอาชีพในหมู่สมาชิก จัดทำงบสินทรัพย์และหนี้สิน รายได้รายจ่ายของสหกรณ์ เป็นธุระในการนัดเรียกประชุม และเข้าร่วมประชุมชี้แจงในที่ประชุม ฯลฯ รวมทั้งปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการ หรือคณะกรรมการมอบให้หรือตามที่ควรกระทำเพื่อให้กิจการในหน้าที่ของตนลุล่วงไปด้วยดี

เมื่อได้ทราบถึงกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในโครงสร้างของสหกรณ์นิคมแล้ว รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ของบุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาขั้นต่อไปก็คือการศึกษาถึงงานดำเนินการของสหกรณ์และการบริหารงานของสหกรณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้เข้าใจถึงบทบาทของคนแต่ละกลุ่ม ความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละกลุ่มภายในโครงสร้างของการจัดองค์การสหกรณ์นิคมทั้งโครงสร้าง

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

การดำเนินงานของสหกรณ์

๑. การเข้าครอบครองและจัดสรรที่ดินทำกิน

ขั้นแรกของการดำเนินงานสหกรณ์ก็คือ การที่สมาชิกจะเข้าครอบครองที่ดิน ซึ่งได้รับการจัดสรรจากสหกรณ์ตามที่สหกรณ์เห็นสมควร จำนวนที่ดินที่จะจัดสรรให้มากที่สุดแล้ว แต่สภาพของท้องที่กำลังทำกินของสมาชิกและคุณภาพของที่ดิน ประกอบกับแผนการเพาะปลูก และผลการคำนวณรายได้ที่ควรจะได้รับจากการใช้ที่ดินนั้น ทั้งนี้สหกรณ์จะร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จัดนิคมสหกรณ์ทำการกำหนดแผนผังที่ดินสำหรับเป็นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยและที่สาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐานของสมาชิก ซึ่งการวางแผนผังนี้กำหนดให้มีถนนสำหรับการขนส่ง และการคมนาคมติดต่อทั้งภายในและชุมชนอื่น ๆ อย่างสะดวกทั่วถึง โดยสมาชิกผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน มีหน้าที่ที่จะต้องอพยพเข้าตั้งบ้านเรือนในที่ดินที่ได้รับจัดสรร ต้องทำการก่อสร้างบุกเบิกและปรับปรุงบำรุงที่ดินใช้ประโยชน์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด หรือความมติของกลุ่มหรือที่ประชุมใหญ่จะต้องสละแรงงานของตนเองและครอบครัว เพื่อกระทำการอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หรือกิจการอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์ตามที่กลุ่มหรือคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร เช่น การถือแรงต่าง ๆ การขุดบ่อถมดิน การทำถนน การสร้างทำนบกั้นน้ำ หรือลำธารระบายน้ำตลอดจนศาลาเรือนโรงและสิ่งสาธารณะต่าง ๆ นอกจากนั้นสมาชิกผู้เข้าครอบครองที่ดินยังมีหน้าที่ต้องชำระเงินค่าบำรุงต่าง ๆ เช่น ค่าช่วยทุนรัฐบาล ค่าธรรมเนียม ค่าบริการที่สหกรณ์หรือรัฐบาลได้กำหนดขึ้น ตลอดจนภาษีอากรที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของตนด้วย เมื่อสมาชิกได้เข้าครอบครองที่ดินและทำประโยชน์จากที่ดิน ความระเบียบของสหกรณ์แล้ว สมาชิกก็มีสิทธิที่จะขอรับหนังสือแสดงการทำกินในที่ดินนั้น เพื่อขอลอกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นได้

๒. การปรับปรุงที่ดินและการประกอบอาชีพ

เมื่อสมาชิกได้เข้าครอบครองที่ดินซึ่งได้รับจัดสรรแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนที่จะต้องบุกเบิกก่อสร้างหรือบำรุงปรับปรุงที่ดิน ซึ่งในระยะแรก ๆ สหกรณ์เห็นว่า

หากจะให้สมาชิกต่างคนต่างทำ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายไม่เป็นผลดีแก่เศรษฐกิจ เสียเวลาทำมาหากินของสมาชิก สหกรณ์จึงได้เข้าช่วยเหลือดำเนินการบุกเบิกบำรุงปรับปรุงที่ดินให้ และมีที่ดินของสมาชิกบางส่วนที่สหกรณ์ได้ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปจ้างแรงงานช่วยบุกเบิกบำรุงปรับปรุงที่ดิน ซึ่งความช่วยเหลือนี้สหกรณ์ได้กำหนดให้สมาชิกต้องผ่อนส่งค่าเช่าใช้การบุกเบิกบำรุงปรับปรุงที่ดินให้แก่สหกรณ์ในภายหลัง

เมื่อที่ดินได้รับการบุกเบิกปรับปรุงให้เหมาะแก่การเพาะปลูกแล้ว สมาชิกจะดำเนินการเพาะปลูกต่อไปตามคำแนะนำการใช้ที่ดินตามวิธีการและแผนงานการเพาะปลูก ซึ่งที่ประชุมใหญ่ที่ประชุมกลุ่มและคณะกรรมการดำเนินการกำหนด ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่จะพึงร่วมมือกันปฏิบัติตาม

๓. การส่งเสริมอาชีพทางเกษตรกรรม

การส่งเสริมอาชีพทางเกษตรกรรม เป็นหน้าที่ที่สหกรณ์จะร่วมมือกับพนักงานฝ่ายเกษตรและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรอำเภอ ประมงจังหวัด เผยแพร่วิชาการเกษตรในหมู่สมาชิก โดยวิธีการอบรม แนะนำ ทดลอง กันคว่ำ สาธิต ให้แก่สมาชิกได้เห็นประโยชน์และทำตาม ในการนี้คณะกรรมการดำเนินการอาจกำหนดชี้ชวนหรือนัดแนะให้สมาชิกปฏิบัติตาม เกษตรกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามคำแนะนำที่ได้รับ การอบรมมาเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพร่วมกันของสหกรณ์ซึ่งสมาชิกพึงต้องปฏิบัติตามด้วยความพร้อมเพรียงกัน

๔. การให้กู้เงิน

สหกรณ์จะให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก โดยคณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องเงินกู้ตามข้อบังคับ โดยความเห็นชอบของพนักงานส่งเสริมสหกรณ์ การพิจารณาให้เงินกู้ของสหกรณ์นั้นจะพึงถึงในทางที่จะเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ฉะนั้นการกำหนดระยะเวลาของการกู้เงินจึงกำหนดตามความมุ่งหมายของการผลิตทางเกษตรเป็นเครื่องกำหนดเป็น ๓ ระยะ คือ

๑. เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานการ เกษตร สำหรับ ฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ค่าซื้อสัตว์เพื่อขุนขาย ค่า ใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น เป็นต้น

๒. เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การ เกษตร ซึ่ง ใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่นการบุกเบิกปรับปรุงที่ดิน การปรับปรุงทางน้ำ คันนา การปรับปรุงและซื้อเครื่องมือเพื่อการ เกษตรขนาดใหญ่ การสร้างหรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือน เป็นต้น

๓. เงินกู้ระยะยาว ได้แก่เงินกู้เพื่อก่อสร้างที่ดิน ซื้อหรือเช่าที่ดิน ใต้ถุน หนี้เก่าที่มีจำนวนมาก ทั้งนี้ต้องมีที่ดินเป็นหลักประกัน

การกู้เงินจากสหกรณ์ถ้าเป็นจำนวนเงินไม่เกินเจ็ดพันบาท จะต้องสมาชิกซึ่ง คณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควรอย่างน้อยสองคนเป็นผู้ค้ำประกัน

เมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้จากสหกรณ์แล้ว สหกรณ์จะตรวจสอบการใช้เงินกู้ของ สมาชิก ซึ่งสหกรณ์อาจมอบให้ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม หรือกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พนักงานส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้ไปตรวจสอบให้คำแนะนำแก่สมาชิก ผู้กู้ เพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางเกษตรกรรมอันได้ผลดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้กู้ต้องร่วมมือ และปฏิบัติตาม

๕. การจกให้มีเครื่องมือทุนแรง อุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป

สหกรณ์อาจจกให้มีเครื่องมือทุนแรง อุปกรณ์การผลิต และการแปรรูป เพื่อ ใช้ในกิจการของสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกใช้ และให้คณะกรรมการดำเนินการ มีอำนาจกำหนด ระเบียบเกี่ยวกับการจกให้มีและใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เหล่านี้ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าเช่า ค่าบริการ และอื่น ๆ ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

๖. การจกซื้อหาสิ่งของมาจำหน่ายแก่สมาชิก

สหกรณ์มีบริการจกซื้อหาสิ่งของที่ใช้ในการ เกษตร และสิ่งของอย่างอื่นที่ สมาชิกต้องการมาจำหน่าย ทั้งนี้สหกรณ์จะรวบรวมความต้องการสั่งซื้อของบรรดาสมาชิก

ทั้งหลาย และจัดซื้อมาจำหน่ายตามจำนวนความต้องการ โดยให้คณะกรรมการดำเนินการ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ การขนส่ง การเก็บรักษา การส่งมอบ และการ กำหนดราคา

๗. การขายผลิตภัณฑ์ของสมาชิกหรือการแปรรูปเพื่อขาย

สหกรณ์อาจดำเนินการ ขายหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ของสมาชิก และเพื่อประโยชน์ แก่การนี้ สหกรณ์อาจจัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการ ขายหรือ แปรรูปได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การขายได้เป็นไปโดยประหยัด ให้คณะกรรมการดำเนินการ มีอำนาจกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการขายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก รวมทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับ ชนิดคุณภาพ การรวบรวม การขนส่ง การเก็บรักษา การจัดการเพื่อขายหรือแปรรูป ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

๘. การสงเคราะห์สมาชิกและครอบครัว

สหกรณ์อาจให้กาสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวให้มีความมั่นคงในฐานะ และอาชีพตลอดจนมีสวัสดิภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นอยู่ในบ้านเรือนและในสังคมนั้น ใน เรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดหมู่บ้าน สร้างถนน บ่อน้ำ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ส่งเสริม การกีฬา ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมอาชีพรองอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ ดำเนิน การประกันราคาผลิตภัณฑ์และอื่น ๆ การให้การสงเคราะห์นี้หากเป็นการสงเคราะห์ให้เปล่า โดยตรง สหกรณ์อาจได้ทุนจากการสะสมของสหกรณ์เงินอุดหนุน ค่าบำรุง และความ ร่วมมือบริจาคแรงงานจากสมาชิกเอง

๙. การดำเนินกิจการอื่น ๆ

เพื่อการบริการให้สมาชิกประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์อาจดำเนินการกู้เงินหรือค้ำประกันเงินกู้ หรือสินเชื่อของสมาชิก รวมทั้งค้ำประกัน การให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินอื่นแก่สมาชิก ขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการ และเงิน หรือทรัพย์สินจากทางราชการ หรือหน่วยงานต่างประเทศ เป็นต้น การดำเนินงานตาม

ข้อนี้ สหกรณ์จะต้องปรึกษากับพนักงานส่งเสริมสหกรณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำของนายทะเบียนด้วย

การบริหารงานสหกรณ์นิคม

การบริหารงานสหกรณ์นิคม คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์นิคมจะเป็นผู้บริหารงานให้ผ่านไปถึงสมาชิกของสหกรณ์นิคมด้วยการประชุม ๓ ระดับ คือ การประชุมกลุ่ม การประชุมใหญ่ และการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

การประชุมกลุ่ม

ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มจะนัดเรียกสมาชิกในกลุ่มของตนมาประชุมกันเป็นคราว ๆ โดยปกติจะมีประชุมกลุ่มเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น สอบสวนพิจารณาการรับรองผู้สมัคร เข้าเป็นสมาชิก รับทราบเรื่องสหกรณ์รับสมาชิกเข้าใหม่ในสังกัดกลุ่มนั้น ๆ การเลือกตั้งและถอดถอนประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม การสอบสวนการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ และชักจูงสมาชิกเกี่ยวกับการชำระหนี้สินการใช้เครื่องทุ่นแรงอุปกรณ์การผลิต และการแปรรูปเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและการขายผลิตภัณฑ์ในหมู่สมาชิก เป็นสื่อในการให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์และทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหมู่สมาชิกและกิจกรรมในทางสังคมในหมู่สมาชิก

อนึ่ง กรรมการดำเนินการ พนักงานส่งเสริมฯ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อาจเรียกประชุมได้

การประชุมใหญ่

การประชุมใหญ่สามัญและวิสามัญ เมื่อเริ่มก่อตั้งสหกรณ์นิคม คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องจัดการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกในกำหนด ๕๐ วัน นับแต่วันที่จะเป็นสหกรณ์ เพื่อตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และมอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการ ปกติการประชุมใหญ่สามัญคณะกรรมการดำเนินการ เรียกประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

การประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการดำเนินการ จะ เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อใดก็ตามที่จะเห็นสมควร แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้ เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญทันที หรืออีกกรณีหนึ่งที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอเพื่อกวักไถ่การหนึ่งต่อ คณะกรรมการดำเนินการให้ เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะต้อง เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ

องค์ประชุมใหญ่และการออกเสียง

การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมได้ และสมาชิกคนหนึ่งแม้จะถือหุ้นจำนวนเท่าใดก็ตาม ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
๒. การเลิกสหกรณ์
๓. การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้มีเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่

ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกิจการหรือปัญหาทั้งปวงของสหกรณ์ เช่น พิจารณานโยบาย แผนการดำเนินงานและ กิจการที่พึงปฏิบัติ เพื่อให้การบริการแก่สมาชิกตลอดจนพิจารณาผลการใช้จ่ายลงทุน การกู้ยืมการก่อหนี้ การจัดหาทุนมาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการจะประชุมกันคราวที่มีกิจธุระ แต่ต้องให้มีการประชุมเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย การประชุมคณะกรรมการดำเนินการจะประชุมเพื่อพิจารณาการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ตามกฎหมายข้อบังคับของสหกรณ์และตามมติที่ประชุมใหญ่ตามอำนาจหน้าที่ที่พึงปฏิบัติของคณะกรรมการดำเนินการที่ได้กล่าวมาแล้ว

สรุปโครงสร้างการจัดองค์การของสหกรณ์นิคมสหทราย

